

УТВЪРДИЛ,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА ДФ ”ЗЕМЕДЕЛИЕ”
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ: (П)
Д-Р ГЕОРГИ ТАХОВ

(Дата на утвърждаване: 12.03.2025 г.)

УКАЗАНИЯ

за прилагане на схема на държавна помощ
„Помощ за компенсирание разходите на земеделски стопани, свързани с изпълнение на мерки по Национална програма от мерки за предотвратяване разпространението и контрол на вредители по лозата (*pod Vitis*)“

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Правно основание:

1.1. Чл. 26, параграф 2, буква „а” и буква „б”, і параграф 9, буква „б“ от Регламент (ЕС) 2022/2472 на Комисията относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз (Регламент (ЕС) 2022/2472);

1.2. Чл. 12, ал. 1 и ал. 2, т. 1, буква “а” от Закона за подпомагане на земеделските производители;

1.3. Национална програма от мерки за предотвратяване разпространението и контрол на вредители по лозата (*pod Vitis*) (Програмата);

1.4. Закон за защита на растенията;

1.5. Чл. 30 от Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи.

1.6. Решение на Управителен съвет на ДФ “Земеделие“, Протокол № 239 от 10.03.2025 г.

2. Цел на помощта – контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*).

3. Помощта се предоставя за компенсирание на част от разходите на земеделските стопани, отглеждащи лози (*pod Vitis*) по закупуване на продукти за растителна защита, които се използват за предотвратяване, контрол и ограничаване разпространението на вредители, съобразно Програмата.

4. Ползватели

4.1. Помощта се предоставя на микро-, малки и средни предприятия (МСП) - земеделски стопани, отглеждащи лози (*pod Vitis*) и отговарящи на следните условия:

4.1.1. да са регистрирани по реда на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани;

4.1.2. да отговарят на определението и условията за микро-, малки и средни предприятия (МСП) от Приложение I от Регламент (ЕС) 2022/2472;

4.1.3. да са регистрирани в Лозарския регистър, поддържан от ИАЛВ – при кандидатстване за винено грозде;

4.1.4. да нямат изискуеми задължения към Държавен фонд „Земеделие” (ДФЗ). При наличие на изискуемо и ликвидно вземане на ДФЗ срещу кандидатстващите, помощта се прихваща съобразно с размера на задълженията им;

4.1.5. да нямат изискуеми публични задължения към държавния бюджет;

4.1.6. да не са в открито производство за обявяване в несъстоятелност или обявени в несъстоятелност;

4.1.7. да не са в производство по ликвидация.

4.2. Бенефициери на помощта са земеделски стопани, отглеждащи посочените в Раздел I, т. 3 млади (неплододаващи) и плододаващи лозови насаждения.

5. Срок на прилагане: от датата на получаване на окончателния номер на помощта в регистъра на държавните помощи на Европейската комисия до 31.12.2029 г. (съгласно чл. 64 от Регламент (ЕС) 2022/2472).

6. Бюджет:

6.1. Бюджетът на помощта за 2025 г. е до **5 000 000 лв.**

Размерът на помощта за всяка година (годишен размер) се определя в годишния бюджет на ДФЗ и се предоставя след решение на Управителния съвет на ДФ „Земеделие” в рамките на максималния бюджет.

6.2. Когато сумата на заявените средства надхвърля размера на определения годишен бюджет, се определя коефициент на редукция, с който се преизчислява размерът на помощта на всеки заявител.

7. Максимален интензитет на помощта и приемливи разходи:

7.1. Максимален интензитет: до 100 % от разходите по закупуване на продукти за растителна защита, които се използват за предотвратяване, контрол и ограничаване разпространението на вредители при лозата (*pod Vitis*), съобразно Програмата.

7.2. Приемливи разходи:

Подпомагат се земеделските стопани, отглеждащи насажденията, посочени в Раздел I, т. 3, до 100 % от разходите им по закупуване на продукти за растителна защита за предотвратяване, контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*), съобразно Програмата, до **600 лв./ха, с включен ДДС.**

- Продуктите за растителна защита следва да са закупени от лица, които са търговци по смисъла на Търговският закон, притежават удостоверение за търговия с продукти за растителна защита и разполагат с обекти за търговия, на основание чл. 91, ал. 1 от Закона за защита на растенията и са вписани в публичен регистър на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), на основание чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за защита на растенията.

- Допустимите продукти за растителна защита, които се използват за контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*), са описани в Национална програма от мерки за предотвратяване разпространението и контрол на вредители по лозата (род *Vitis*), публикувана на интернет сайта на БАБХ, в рубрика „Национални програми“:

<https://bfsa.egov.bg/wps/portal/bfsa-web/about.bfsa/administration/national.programs>

- Продуктите за растителна защита, които се разрешават за пускане на пазара и употреба срещу вредители по лозата (род *Vitis*) след издаването на заповедта на министъра на земеделието и храните, с която се одобрява програмата (№ РД 09-1050/06.10.2023 г.), се считат за част от Програмата.

- С разрешаването/отнемане или прекратяване на разрешението на продукти за растителна защита за контрол и ограничаване разпространението на вредители лозата (*pod Vitis*), компетентният орган в областта на растителната защита – БАБХ актуализира допустимите за употреба продукти в Програмата.

- Съгласно чл. 6, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2022/2472 за помощите за компенсиране на разходите за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията **не се изисква стимулиращ ефект** или се счита, че притежават такъв, поради което се приемат разходи за продукти за растителна защита, които се използват за контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*), съгласно Програмата, и **които са извършени през текущата година.**

8. Недопустими разходи за подпомагане

8.1. Разходи за продукти за растителна защита, които не са разрешени за пускане на пазара и употреба на основание чл. 44 от Закона за защита на растенията и **които не са включени в**

Регистъра на продуктите за растителна защита, за които е издадено разрешение за пускане на пазара и употреба, на основание чл. 6, ал. 1, т. 1, буква „а“ от Закона за защита на растенията;

8.2. Разходи за продукти за растителна защита, които се използват за предотвратяване, контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*), които не са предвидени като допустими за употреба в Програмата;

8.3. Данъкът върху добавената стойност (ДДС) не е допустим за подпомагане, освен в случаите, когато не подлежи на възстановяване съгласно законодателството в областта на ДДС.

8.4. Разходи за продукти за растителна защита, които се използват за предотвратяване, контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (род *Vitis*), **които не са направени през текущата година.**

II . РЕД И ДОКУМЕНТИ ПРИ КАНДИДАТСТВАНЕ

1. Земеделският стопанин подава заявление за подпомагане по образец, генерирано от Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), в териториалните структури на ДФЗ, по постоянния адрес на физическото лице или едноличния търговец или по седалището на юридическото лице. В заявлението се декларира: площта за кандидатстване; обстоятелството, че попадат в категория микро-, малки и средни предприятия; наличие/липса на друго публично финансиране за заплащане на продукти за растителна защита за предотвратяване, контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*); регистрация по ЗДДС.

2. Съпътстващи документи към заявлението за подпомагане:

2.1. Решение на компетентния орган на управление на юридическото лице за ползване на помощта;

2.2. Удостоверение за актуална банкова сметка, по която ще бъде преведена сумата.

2.3. Пълномощно по образец, в случай на кандидатстване чрез упълномощено лице.

2.4. **Документи, издадени служебно в резултат на извършени проверки от отдели ПСМП.**

а) извлечение от регистър „Лоши вземания“ в Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), удостоверяващо дали бенефициера има изискуеми задължения към Фонда.

б) извлечение от регистър на Министерство на земеделието и храните (МЗХ) по Наредба 3 от 1999 г., удостоверяващо актуална регистрация за земеделския стопанин.

в) таблица на използваните парцели на земеделското стопанство от ИСАК, удостоверяваща ползването на земеделските земи.

г) разпечатка от проверка за открито производство за обявяване в несъстоятелност или обявени в несъстоятелност.

д) разпечатка от проверка за производство по ликвидация.

е) разпечатка от проверка за наличие или липса на публични задължения към държавния бюджет, от официалната интернет страница на НАП. Проверката се извършва служебно към момента на кандидатстване и към момента на представяне на документите по т. 1 и т. 2 на Раздел III от настоящите указания;

В случай на наличие на задължения, ОД на ДФ „Земеделие“ изпраща уведомително писмо, като се дава срок от 10 дни от датата на получаване на писмото от страна на бенефициера да се погасят задълженията. При неизпълнение, заявлението се отхвърля и бенефициера не подлежи на подпомагане.

ж) разпечатка от лозарския регистър, поддържан от ИАЛВ – при кандидатстване за винено грозде, удостоверяваща регистрация на кандидата.

3. ДФЗ извършва проверка за верността на информацията, предоставена от кандидата за подпомагане, както и за спазването на изискванията за допустимост на заявлението.

III. РЕД И ДОКУМЕНТИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩТА

1. Земеделският стопанин представя пред териториалната структура на ДФЗ оригинал и копие на фактура и платежен документ за закупените и приложени продукти за растителна

защита за контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*), съгласно т. 7 от Раздел I на Схемата.

Копията следва да бъдат заверени с подпис и печат от земеделския стопанин и проверени от отдел "Прилагане на схеми и мерки за подпомагане" (ПСМП) към Областните дирекции на ДФ "Земеделие" за съответствие с оригинала на фактурата. След проверката, оригиналните документи следва да бъдат върнати на земеделския стопанин.

Във фактурата за закупените продукти следва да са отбелязани количеството/бройките и съответната единична цена.

2. Земеделският стопанин представя декларация по образец, в която е направена рекапитулация на вложените количества продукти за растителна защита, които се използват за предотвратяване, контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*) съгласно Програмата, заверена от Областните дирекции по безопасност на храните. В декларацията изрично се посочва номер и дата на фактурата за закупените и приложени продукти по т. 1 от настоящия раздел.

Декларацията се заверява от ОДБХ след представяне и проверка на записите, по чл. 115а от Закона за защита на растенията, които се вписват в „Дневник за проведените растителнозащитни мероприятия и торене“, утвърден със заповед на изпълнителния директор на БАБХ.

3. ДФ "Земеделие" извършва проверка на изискуемите документи по Раздел III на настоящата схема за прилагане на помощта и изчислява размера на подпомагане.

4. ДФ „Земеделие“ извършва служебна проверка от официалната интернет страница на НАП, към момента на представяне на документите по т. 1 и т. 2 на настоящия раздел, удостоверяваща наличие или липса на публични задължения към държавния бюджет. В случай на наличие на задължения, ОД на ДФ „Земеделие“ изпраща уведомително писмо, като се дава срок от 10 дни от датата на получаване на писмото от страна на бенефициера да се погасят задълженията. При неизпълнение, заявлението се отхвърля и бенефициерът не подлежи на подпомагане.

5. ДФЗ превежда дължимата сума по банковата сметка на земеделския стопанин.

6. В случай на отказ, ДФ „Земеделие“ уведомява кандидата с писмо.

IV. КОНТРОЛ И ОТГОВОРНОСТИ

1. ДФ „Земеделие“ може да извършва последващ контрол за констатиране размера на площите, обект на подпомагане.

2. При констатирано нецелево използване на помощта, включително и при анулирани фактури, при деклариране на неверни данни, при представяне на неистински документи, както и при неспазване на мерките за предотвратяване, контрол и ограничаване разпространението на вредители по лозата (*pod Vitis*), предвидени в Програмата, помощта подлежи на връщане. Взemanето става изискуемо, ведно със законната лихва от датата на получаването ѝ.

3. ДФ „Земеделие“ може по всяко време да изисква информация и документи от земеделските стопани във връзка с доказването на правомерното използване на помощта.

4. Дирекция КСП в ЦУ на ДФ „Земеделие“ извършва административна проверка на база извадка от 5 % от бенефициерите. Определянето на извадката се извършва при спазване на съотношение: 40 % на база риск-анализ (при рисков фактор размер на площта, за която се кандидатства) и 60 % на случаен принцип от обхвата.

V. СРОКОВЕ НА ПОМОЩТА

Сроковете за кандидатстване, представяне на документи по Раздел II и Раздел III от схемата и изплащане на помощта се определят с Указания на ДФЗ за предоставяне на помощта през съответната година.

1. Срок за подаване на заявления и представяне на документи по т. 1 и т. 2 от Раздел III на настоящите указания: **от 24 март до 14 ноември 2025 г.**

2. Срок за изплащане на средствата: **до 10.12.2025 г.**

Допуска се изплащане на помощта и след срока, при възникнали казуси и обстоятелства, изискващи извършване на допълнително обследване допустимостта за подпомагане на съответния бенефициер.

VI. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ

1. Помощта, съгласно тази схема, е вид държавна помощ, предоставена при условията на правото на Европейския съюз.

2. Земеделски стопани, които не са микро-, малки или средни предприятия по смисъла на Регламент (ЕС) 2022/2472 нямат право на помощта.

3. За помощите за компенсирани разходи за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията съгласно чл. 6, параграф 5, б. „д“ от Регламент (ЕС) 2022/2472 не се изисква стимулиращ ефект или се счита, че притежават такъв,

4. Регламент (ЕС) 2022/2472 (чл. 1, параграф 5, б. „в“) се прилага и по отношение на предприятия в затруднено положение в случаите на помощи за компенсирани разходи за предотвратяване, контрол и ликвидиране на вредители по растенията.

5. Помощта не може да е свързана с мерки, за които в законодателството на Съюза е предвидено, че разходите по тези мерки са за сметка на бенефициера, освен ако разходите за тях се покриват изцяло от задължителни такси, наложени на бенефициерите.

6. Земеделски стопани, които са предприятия - обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Комисията, с което дадена помощ се обявява за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар нямат право на помощта.

7. Помощта, съгласно тази схема може да се натрупва с:

- всякаква друга държавна помощ, доколкото тези мерки се отнасят до различни установими допустими разходи;

- всякаква друга държавна помощ във връзка със същите допустими разходи, които частично или напълно се припокриват, само ако това натрупване не води до надвишаване на най-високия интензитет на помощта или размер на помощта, приложими за тази помощ по силата на настоящия регламент;

- с помощ *de minimis* за едни и същи допустими разходи, ако в резултат на това натрупване интензитетът на помощта или размерът на помощта не превишава стойностите, определени в Регламент (ЕС) 2022/2472. Помощта не се прилага за дейности, свързани с износ за трети държави или държави членки, по-конкретно помощ, която е пряко свързана с изнасяните количества, със създаването и функционирането на дистрибуторска мрежа или с други текущи разходи по износната дейност;

9. Предоставянето на помощ по схемата не може да е обвързано с условие за преференциално използване на местни продукти за сметка на вносни такива;

10. Не се предоставя помощ, която поради своето естество, поради придружаващите я условия или поради метода на нейното финансиране — води до неотделимо нарушение на законодателството на Съюза, по - специално:

а) помощи, чието предоставяне е свързано със задължението бенефициерът да използва местно произведени стоки или услуги;

б) помощи, които ограничават възможността бенефициерите да се възползват от резултатите от научноизследователска и развойна дейност и иновации в други държави членки;

11. Публикуване и информация

Във връзка изпълнение на изискванията на чл. 9 от Регламент (ЕС) 2022/2472 Публикуване и информация, и към настоящия момент на уебсайта на Министерство на земеделието и храните се поддържа актуален списък на държавните помощи, съдържащ информация за видовете помощи, период на подпомагане, правно основание, цел, форма и интензитет на помощта, както и препращане към официалния уебсайт на Комисията, където са публикувани всички държавни помощи (обобщена информация, в случаите на помощи освободени от нотификация или решенията на ЕК относно съвместимостта с правилата за държавни помощи).

На уебсайта на предоставящия орган на държавни помощи в земеделието - Държавен фонд „Земеделие“ се публикуват указания за прилагане на всички държавни помощи в земеделието,

попадащи в обхвата на груповото освобождаване, минималните помощи и други данни, необходими за наблюдението и прозрачността на държавните помощи.

При спазване изискването за прозрачност и публикуване на информацията, в съответствие с чл. 9, параграф 1, б. "в" от Регламент (ЕС) 2022/2472, на сайта на ДФ "Земеделие" се публикува информация за всяка отпусната индивидуална помощ, надхвърляща 10 000 EUR за бенефициери, извършващи дейност в първичното селскостопанско производство.

12. Наблюдение - съгласно чл. 13 Наблюдение от Регламент (ЕС) 2022/2472 в Министерство на земеделието и храните се съхранява официална документация и информация относно изпратените уведомления до Европейската комисия, решенията на ЕК за схемите за държавна помощ, помощите, попадащи в обхвата на групово освобождаване, минималните помощи и други данни, необходими за наблюдението и прозрачността на държавните помощи.

Подробните записи с информация и подкрепяща документация, чрез които може да се установи изпълнението на всички условия, определени в Регламент (ЕС) 2022/2472 се съхраняват за период от 10 години от датата на предоставяне на последната помощ по схемата за помощ.

В ДФ "Земеделие" се съхраняват документите по Раздели II и III от настоящите указания за предоставяне на помощта.

13. В съответствие с чл. 10 от Закона за държавните помощи, ДФ "Земеделие" е администратор по отношение на прилагането и предоставянето на помощта.

14. Предоставените финансови средства по настоящата държавна помощ, имат характер на публично вземане. Принудително събиране на тези средства се осъществява от ДФ "Земеделие" по реда на ЗПЗП, АПК и ДОПК.

За МЗХ
Заместник-министър: (П)
Иван Капитанов

За ДФ "Земеделие"
Изпълнителен директор: (П)
Ива Иванова